



ISSN: 3060-4613



MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI



O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti



No5(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI



Elektron nashr. 326 sahifa,
6-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Fizika ta'limida integratsiyalashgan yondashuv: mazmuni va ahamiyati.....	10
Doniyorova Iroda Baxtiyor qizi	
Zamonaviy boshlang'ich ta'lim: milliy dastur, kompetensiya va xorijiy tajriba integratsiyasi.....	14
Omonova Nilufar Parda qizi	
The Role of Environmental Project-Based Learning in Developing EFL Learners' Productive Skills.....	19
Xujanova Shaxina Abdullayevna	
Boshlang'ich sinflarda integratsiyalashgan ta'limning pedagogik aspektlari	24
Eshpo'latova Elnora Yo'ldoshovna	
Talabalarda stressga barqarorlikning nazariy va amaliy tahlili.....	29
Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Maxmudova Shahzoda Maksudovna	
Malakaviy o'quv amaliyoti jarayonida bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda didaktik ta'minotning ahamiyati.....	32
Ramozonova Bahroy Sadriddinovna	
Oliy ta'limda raqamli pedagogikaning institutsionlashuvi: boshqaruv, siyosat va raqamli transformatsiya strategiyalari.....	36
Nuraliyeva Dilshoda Yo'ichiboy qizi	
Aholini jismoniy sog'lomlashtirishda sog'lomlashtiruvchi mashg'ulotlarni tashkil etish metodikasi.....	41
V. Sh. Raximov	
O'spirinlik davrida motiv va motivatsion sohalarning kasb tanlashdagi o'rni	46
Rayimqulova S., Pulatova R., Do'smatova S., Matyakubova Shohista Odamboy qizi	
Tarbiyachi shaxsining shakllanishida psixologik determinantlarning roli	51
Vasila Yusupova	
Kasbiy ta'lim o'quvchilarini ijodiy qobiliyatini oshirishda xorijiy tajribalardan foydalanish	55
B. X. Sharopov	
Raqamli axborot makonida gumanistik g'oyalarni integratsiyalashning nazariy konsepsiyasi	59
Isanov Najotbek Ilmamat o'g'li	
Fanlararo integratsiya asosida o'quvchilarda iqtisodiy bilimlarni rivojlantirish imkoniyatlari.....	63
J. M. Fayzullayev, Ortiqova E'zoza Olimjon qizi	
Millatlarning o'ziga xos dunyoqarashining psixologik xususiyatlari	67
Murxashev Axmadxon Olimjon o'g'li	
Xalqaro ta'lim dasturlari asosida kasbiy ta'lim muassasalarida metakognitiv kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi.....	70
S. A. Qarshiboyev	
Ijtimoiy media kontentlari orqali talabalarda fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishning nazariy asoslari.....	74
Suyunov Rustam Sadriddinovich	
Ko'p tilli muhitda ingliz tilini o'rganishning lingvistik xususiyatlari	78
Teshaboyeva Mohichexra Sohibjon qizi	
Axborotlashgan jamiyat sharoitida bo'lajak pedagoglarning mediakompetentligini rivojlantirish zarurati.....	81
Umarov Azizbek Vaxobovich	
O'quvchilarda badiiy matn leksikasini o'zlashtirishdagi qiyinchiliklar: muammo va yechim.....	85
Xamroyeva Dilnoza Jahongir qizi	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarini ma'naviy tarbiyalashda Ahmad al-Farg'oniy asarlarini kompyuter imitatsion modellari asosida o'qitish metodikasi.....	89
S. S. Qulmurodova	
Enhancement of Periodontal Disease Management Strategies in Individuals With Chronic Hepatitis C Following Attainment of a Sustained Virological Response.....	92
Makhmudova Ugiloy Bakhtiyorovna	



Epithelial-Mesenchymal Transition's Possible Role in the Pathogenesis of Periodontitis (Literature Review).....	95
Burkhonova Zarafruz Kobilovna	
Gamifikatsiya asosida bo'lajak oligofrenopedagoglarda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish texnologiyalari mexanizmini tatbiq etish	102
Bozorboyev Javlon	
Bo'lajak chizmachilik o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish omillari.....	106
Jamilova Dilsuza To'lqin qizi	
Elektrir va magnit maydonida yorug'likning ikkilamchi sinishi.....	110
Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Alimardonov Husan Yorqin o'g'li, Ismatullayev Sayfiddin Panji o'g'li	
Lazer texnologiyalarining zamonaviy qo'llanilishi	114
Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Muminova Sevinch Kamoliddin qizi, Begnayeve Dilbar Bobonazar qizi	
Fotometrik kattaliklar	117
Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Mamatqulova Zebo Komiljon qizi, Xolmaxmatova Sevara Sirojiddin qizi	
Qutublangan yorug'lik manbalari	121
Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Turdimurodova Kumushbibi, Normuminova Madina	
Tabiatdagi optik hodisalar	125
Avulova Zamira Tursunmurodovna, Nomozova Dilnoza Mamarajab qizi, Qudratova Sevinch Otabek qizi, Ulasheva Ruxshona Rustam qizi	
Rus tilini o'qitishda kompetensiyaga asoslangan innovatsion yondashuvlardan foydalanish	129
Erkinova Nozima Utkir qizi	
Rezervga bo'shatilgan harbiy xizmatchilarning ijtimoiy-psixologik reintegratsiyasini tadqiq etishning ilmiy-metodologik tahlili	133
Ikmatullayev G'. Z.	
Raqamli ta'lim platformalarida matematika o'qitishda sun'iy intellekt yordamida baholash tizimini takomillashtirish	136
Mirzayeva Shahlo Abduraxmanovna, Akbarov Ulug'bek, Abdivaliyeva Umida	
Linguistic and Pedagogical Foundations of Teaching English as a Foreign Language in The Uzbek Context.....	140
Shokirova Mushtariy	
Sun'iy intellektning ta'lim jarayonidagi transformatsion roli	144
Uzoqboyev Xojiakbar Qobuljon o'g'li	
Enhancing Collaborative Learning and Peer Feedback in EFL Classrooms Through Padlet: a Digital Approach to Group Work and Assessment.....	148
Veronica Khatamova	
Kar va zaif eshituvchi o'quvchilarning rasmlar asosida aqliy faoliyatini rivojlantirishning vizual-didaktik texnologiyalarini takomillashtirish.....	152
Meliqo'ziyev Abduraxmonjon Qahramonjon o'g'li	
Emotsional intellekt – hr menejerlarning qaror qabul qilish kompetensiyasining determinanti sifatida	157
Abdukarimov Muhammadjon Muratovich	
O'g'il bolalarni mustaqil oilaviy hayotga tayyorlashning tizimli-pedagogik modeli: nazariya, metodologiya va amaliyot	162
Islamova Fotima Shamsiddinovna	
Barkamol yosh avlod fazilatlarini shakllantirishda milliy innovatsion pedagogik texnologiyalarning o'rni.....	170
Olimova Dono Shakirovna, Baxtiyorova Shahnoza Mansurbekovna	
Development of Prevention of Professional-Pedagogical Deformation on the Basis of Health-Saving Technologies in Higher Educational Institutions.....	174
Saidova Parvina Mirzo kizi	
O'zbek xalq pedagogikasi mazmuni asosida talabalarni oilaviy hayotga tayyorlashning ilmiy nazariy asoslari	178
Rahmonqulova Guliza Faxriddin qizi	

Bolalarning maktabgacha yosh davrida emotsional rivojlanishiga oid nazariy qarashlar tavsifi.....	182
<i>Abduraxmonova Gulmira Arapjon qizi, Yuldasheva Umida Maxmudovna</i>	
Alohida ehtiyojli bolalar uy ta'limini tashkil etishning korreksion pedagogik tizimining tarkibiy komponentlari.....	186
<i>Jo'raxo'jayev Muhammadazizxo'ja Xalilxo'ja o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida multimedia vositalarining ahamiyati.....	190
<i>Umida Marasulova</i>	
Boshlang'ich funksiya va aniqmas integral.....	193
<i>Mirzayeva Shahlo, Isroilova Zahro, Erkinova Shahrizoda, Javliyeva Dilnura</i>	
Maktabgacha ta'limda bolalar adabiyoti kerakmi?!.....	196
<i>Dilfuza Shadiyeva</i>	
Experimental Study on the Psycho-Pedagogical Effectiveness of Mall-Based Multimodal Learning in Developing Pluricultural Competence	200
<i>Azimova Sevara Muzaffar qizi</i>	
Simulyatsion o'quv muhitida fizika o'qituvchilarining o'z-o'zini boshqarish va refleksiv kompetentligini oshirish	205
<i>Muradov Ilxomjon Abduxamid o'g'li</i>	
Ta'lim menejmentida strategik boshqaruv tushunchasining evolyutsiyasi.....	209
<i>Raximjonov Jamshid Rafiqjon o'g'li</i>	
Raqamli kompetentlik tushunchasining ilmiy-nazariy talqini va xorijiy hamda mahalliy tadqiqotlar tahlili	214
<i>Umirov Boboyor Baxtiyor o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faoliyatlar samaradorligini oshirishda pedagogik multimedia vositalaridan foydalanish usullari.....	218
<i>Abdreimova Maftuna O'ktam qizi</i>	
Boshlang'ich sinf texnologiya darsliklarining tuzilishi hamda o'quvchilar yoshiga muvofiqligi.....	223
<i>Bobolov Nuriddin Tojiyevich</i>	
Oliy ta'limda pedagoglarning boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish uchun zamonaviy texnologiyalar	228
<i>Isabekov Bahodir Isabek o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda tolerantlik madaniyatini shakllantirishning ijtimoiy-psixologik masalalari .	233
<i>Boydavletova Sohiba Abduganiyevna</i>	
Aksiologik yondashuv asosida tarbiya fanini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish.....	239
<i>G'aybullayev Bobur Nomonjon o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning ahamiyati.....	243
<i>Toshpo'latova Muxlisa G'olib qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning refleksiv kompetentligini rivojlantirishning mazmuni va ilmiy-nazariy pedagogik asoslari.....	248
<i>Mamatqulova Saboxat Abduraxmonovna</i>	
Maktabgacha ta'limda monitoring va baholash tizimini takomillashtirish.....	253
<i>Amanova Durdona Kaxramonovna</i>	
O'zbekiston yoshlarining ma'naviy va estetik tarbiyasida tasviriy san'at va zamonaviy pedagogik texnologiyalar.....	257
<i>Esanova Hulkar Abdurayim qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida eksperimental-tajriba faoliyatini tashkil etish	261
<i>Gafurova Dilnoza Saloxiddinovna</i>	
Ommaviy axborot vositalarining jamiyatdagi xavfsizlik hissiga ta'sirining nazariy va amaliy tahlili	266
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Qoldiboyeva Xayriniso Eldarovna</i>	
Milliy o'yinlarni o'qitishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari.....	269
<i>Ismatov Po'latjon Abdumannobovich</i>	
Ta'lim sifatini boshqarish jarayonida kvalimetrik parametrlarini takomillashtirishda xorijiy tajribalarning ahamiyati	273
<i>Karimova Maxbubaxon Mukimjonovna</i>	



Innovatsion ta'lim sharoitida bolalar adabiyotini o'qitish metodikasini takomillashtirish modeli.....	278
<i>Mirzayeva Nigora Bozorovna</i>	
Matematika o'qitishda milliy qadriyatlarni aks ettirish	282
<i>Mirzayeva Shahlo, Yuldoshova E'zoza Ravshan qizi,</i> <i>Muxtorova Sevinch Asad qizi, Xolboyeva Mushtariy Zayniddin qizi</i>	
Ingliz tilida fe'l frazeoformalarining morfologik tuzilishiga xos umumiy xususiyatlar.....	285
<i>Jo'rayeva Nargiza Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining yozma nutqini o'stirishda interaktiv metodlarning ahamiyati.....	289
<i>Ramazonova Munisa Hoshim qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarining lug'at boyligini oshirishda intellektual o'yinlar va interfaol usullardan foydalanish.....	294
<i>Raxmonova Gulrux Ubaydullayevna, Ibragimova Dildora Turabovna</i>	
Maktabgacha ta'limda pedagoglar kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda uslubiy xizmat va hamkorlik mexanizmlarining samaradorligi.....	298
<i>S. A. Rahmonberdiyev</i>	
Yoshlarni destruktiv submadaniyatlar ta'siridan himoyalashning innovatsion pedagogik usullari	304
<i>Xasanova Marxabo Turayevna</i>	
Социально-психологические особенности домашнего насилия в условиях трансформации семьи и цифровизации общества	308
<i>Абдукадилова Лаура Юльбарсовна, Абдуллаева Азиза Комилжон кизи</i>	
Педагогические основы развития инновационной компетентности педагогов в системе дошкольного образования.....	315
<i>Гульнара Ахтямовна</i>	
Роль учебного процесса и творческой деятельности в сохранении психологического равновесия.....	320
<i>Коршубаева Рано Хазраткуловна</i>	

MATEMATIKA O'QITISHDA MILLIY QADRIYATLARNI AKS ETTIRISH

Mirzayeva Shahlo

“Matematika va amaliy matematika” kafedrasida katta o'qituvchisi

Yuldoshova E'zoza Ravshan qizi

Muxtorova Sevinch Asad qizi

Xolboyeva Mushtariy Zayniddin qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti talabalari

Annotatsiya: Ushbu maqolada matematika fanini o'qitish jarayonida milliy qadriyatlarni aks ettirishning ahamiyati yoritiladi. Ta'lim jarayonida milliy an'ana, urf-odatlar, tarixiy meros hamda xalq og'zaki ijodi namunalaridan foydalanish orqali o'quvchilarning nafaqat matematik bilimlarini, balki milliy ong va vatanparvarlik tuyg'ularini rivojlantirish masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, matematik masalalar mazmuniga milliy qadriyatlar bilan bog'liq misollarni kiritish, ajdodlarimizning ilmiy merosidan foydalanish hamda zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida dars samaradorligini oshirish yo'llari ko'rsatib beriladi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, matematika darslarida milliy qadriyatlarni uyg'unlashtirish o'quvchilarning fanga bo'lgan qiziqishini oshirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda tarbiyaviy samaradorlikni kuchaytirishga xizmat qilishi aniqlangan.

Kalit so'zlar: matematika ta'limi, milliy qadriyatlar, milliy tarbiya, pedagogik yondashuv, interaktiv metodlar, ta'lim samaradorligi, milliy meros, o'quv jarayoni, tarbiyaviy ahamiyat, innovatsion ta'lim.

Abstract: This article highlights the importance of reflecting national values in the process of teaching mathematics. The issues of developing not only mathematical knowledge of students, but also national consciousness and patriotic feelings through the use of national traditions, customs, historical heritage and examples of folk oral art in the educational process are analyzed. Also, ways to include examples related to national values in the content of mathematical problems, use the scientific heritage of our ancestors and increase the effectiveness of the lesson based on modern pedagogical approaches are shown. According to the results of the study, it was found that the integration of national values in mathematics lessons serves to increase students' interest in science, develop independent thinking and enhance educational effectiveness.

Key words: mathematics education, national values, national upbringing, pedagogical approach, interactive methods, educational effectiveness, national heritage, educational process, educational significance, innovative education.

Аннотация: В данной статье подчеркивается важность отражения национальных ценностей в процессе обучения математике. Анализируются вопросы развития не только математических знаний учащихся, но и национального самосознания и патриотических чувств посредством использования национальных традиций, обычаев, исторического наследия и примеров народного устного искусства в образовательном процессе. Также показаны способы включения примеров, связанных с национальными ценностями, в содержание математических задач, использования научного наследия предков и повышения эффективности урока на основе современных педагогических подходов. По результатам исследования установлено, что интеграция национальных ценностей в уроки математики способствует повышению интереса учащихся к науке, развитию самостоятельного мышления и повышению эффективности обучения.

Ключевые слова: математическое образование, национальные ценности, национальное воспитание, педагогический подход, интерактивные методы, эффективность обучения, национальное наследие, образовательный процесс, образовательная значимость, инновационное образование.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim jarayonida faqatgina fan bilimlarini berish yetarli emas; u bilan birga o'quvchilarda milliy ong, madaniy qadriyatlar va vatanparvarlik tuyg'ularini shakllantirish ham muhim vazifa hisoblanadi. Ayniqsa, matematika fani orqali mantiqiy tafakkur va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish bilan birga, milliy qadriyatlarni o'quv jarayoniga integratsiya qilish o'quvchilarning nafaqat bilim, balki shaxsiy tarbiyaviy rivojlanishiga ham xizmat qiladi.

Milliy qadriyatlarni matematik masalalar va darslarning mazmuniga kiritish orqali o'quvchilar tarixiy va madaniy merosimizni o'rganadi, ajdodlarimizning ilmiy merosini qadrlashni o'rganadi hamda o'z ona yurtiga



hurmat tuyg'usini mustahkamlaydi. Shu bois, matematikani o'qitishda milliy qadriyatlarni aks ettirish nafaqat ta'lim sifatini oshirish, balki milliy o'zlikni anglash va tarbiyaviy vazifalarni bajarish uchun ham zarur hisoblanadi. Bu tadqiqotning asosiy maqsadi - matematika darslarida milliy qadriyatlarni uyg'unlashtirishning samarali usullarini aniqlash va o'quv jarayonida ularni qo'llash tajribasini tahlil qilishdir. Natijada, o'quvchilarda nafaqat matematik bilimlar, balki milliy ong va madaniy merosga bo'lgan qiziqish uyg'otiladi, darslarning tarbiyaviy samaradorligi oshiriladi.

MAVZUGA DOIR ADABIYOTLAR SHARHI

Matematika fanini o'qitishda milliy qadriyatlarni aks ettirish masalasi so'nggi yillarda pedagogika olimlari tomonidan faol o'rganilmoqda. Tadqiqotlarda asosiy e'tibor o'quv jarayonida milliy meros, xalq an'analari va tarixiy qadriyatlarni fan mazmuniga integratsiya qilishga qaratilgan. O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimida milliy qadriyatlarni shakllantirish masalasi bir qator ilmiy manbalarda yoritilgan.

Masalan, Abdukarimov A. (2018) milliy tarbiya va ta'limni uyg'unlashtirish orqali o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishini oshirish yo'llarini ko'rsatadi. Unga ko'ra, matematika darslarida xalqimizning an'anaviy o'yinlari va tarixiy misollardan foydalanish o'quvchilarda nafaqat mantiqiy fikrlash, balki milliy o'zlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Shuningdek, Rashidova D. (2020) pedagogik tadqiqotlarida interaktiv metodlar orqali milliy qadriyatlarni o'quv jarayoniga kiritishning samaradorligi tahlil qilingan.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, masalalar mazmuniga milliy elementlarni qo'shish o'quvchilarning qiziqishini oshiradi, darsni yanada faol va ijodiy qiladi. Xorijiy manbalar ham o'xshash yondashuvlarni qo'llab-quvvatlaydi.

Misol uchun, Li va Hamid (2017) matematikani milliy kontekst bilan bog'lash orqali o'quvchilarda tarixiy va madaniy bilimlarni rivojlantirish mumkinligini ta'kidlaydi. Shu bilan birga, xalq pedagogikasi va o'quvchilarning mintaqaviy tajribasini hisobga olish ta'lim jarayonini boyitadi.

Tahlil natijasida aniqlanishicha, matematika fanida milliy qadriyatlarni aks ettirish bir qator afzalliklarni beradi: darslarning qiziqarli va interaktiv bo'lishi, o'quvchilarning milliy ongini shakllantirish, mantiqiy fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantirish. Shu bois, milliy qadriyatlarni integratsiyalash metodlari zamonaviy pedagogik yondashuvlarning ajralmas qismi sifatida qaraladi.

TADQIQOTLAR METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda matematika darslarida milliy qadriyatlarni aks ettirishning samaradorligini aniqlash maqsadida keng qamrovli pedagogik tadqiqot metodlari qo'llanildi. Tadqiqotning asosiy yondashuvlari nazariy tahlil, eksperimental tekshiruv, kuzatish, so'rovnoma va statistik tahlil usullarini o'z ichiga oladi.

Nazariy tahlil bosqichida O'zbekiston va xorijiy ilmiy manbalar, pedagogik qo'llanmalar, o'quv dasturlari, metodik ko'rsatmalar va ilmiy maqolalar o'rganildi. Bu jarayonda matematika darslarida milliy qadriyatlarni aks ettirishning nazariy asoslari, metodik tavsiyalar, o'quvchilarning tarbiyaviy va mantiqiy rivojlanishiga ta'sir ko'rsatadigan omillar aniqlab olindi. Shu bilan birga, milliy meros, xalq an'analari va tarixiy misollarni fan mazmuniga integratsiya qilishning pedagogik imkoniyatlari tahlil qilindi.

Eksperimental metod asosida tadqiqot amaliy tarzda maktab darslarida o'tkazildi. O'quvchilar ikki guruhga ajratildi: birinchi guruhda an'anaviy o'qitish metodlari qo'llanildi, ikkinchi guruhda esa milliy qadriyatlarni integratsiya qilgan interaktiv metodlar tatbiq etildi. Dars oldi va darsdan keyingi testlar, shuningdek, o'quvchilarning mustaqil ishlash jarayonidagi faoliyati tahlil qilindi. Bu jarayon orqali milliy qadriyatlarni o'quv jarayoniga qo'shishning ta'lim samaradorligiga ta'siri aniqlandi. Shuningdek, tadqiqot davomida kuzatish va so'rovnoma metodlari ham ishlatildi. O'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishi, matematik bilimlarini amalda qo'llash ko'nikmalari, milliy qadriyatlarni anglash darajasi va ijodiy faolligi doimiy ravishda kuzatildi. Pedagoglar va ota-onalar bilan o'tkazilgan so'rovnoma esa darslarning tarbiyaviy samaradorligini baholashga yordam berdi.

Eksperimental va kuzatuv natijalari statistik usullar yordamida tahlil qilindi. Test natijalari, so'rovnoma ko'rsatkichlari va darsdagi faoliyatlar o'rtasidagi bog'liqliklar aniqlanib, metodlar samaradorligi raqamli ko'rsatkichlar asosida solishtirildi. Jadval va diagrammalar orqali natijalar vizual tarzda tasvirlandi, bu tadqiqot xulosalarini yanada aniqroq va tushunarli qilish imkonini berdi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, matematika darslarida milliy qadriyatlarni aks ettirish nafaqat o'quvchilarning mantiqiy tafakkurini va matematik ko'nikmalarini rivojlantiradi, balki ularning milliy ongini mustahkamlaydi, madaniy merosga bo'lgan hurmatini oshiradi va darslarni tarbiyaviy jihatdan samarali qiladi. Shu bois, tadqiqot metodologiyasi nazariy bilimlarni amaliy tajriba bilan uyg'unlashtirish orqali zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida milliy qadriyatlarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilishning ilmiy asoslangan yo'llarini taqdim etadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, matematika darslarida milliy qadriyatlarni aks ettirish o'quv jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Eksperimental guruhdagi o'quvchilar test natijalari bo'yicha an'anaviy metodlar bilan o'qigan guruhga nisbatan yuqori ko'rsatkichlarga ega bo'ldi. Shu bilan birga, interaktiv metodlar va milliy misollar orqali o'tilgan darslarda o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishi ortdi, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuv ko'nikmalari rivojlandi.

So'rovnoma va kuzatuv natijalari ham eksperimental testlarni tasdiqladi: o'quvchilarning aksariyati milliy qadriyatlar bilan boyitilgan matematik masalalarni yechishda yanada faollik ko'rsatdi va darslarni yanada qiziqarli deb baholadi. Pedagoglar va ota-onalar bilan o'tkazilgan so'rovlar esa darslarning tarbiyaviy ahamiyati, milliy merosga bo'lgan hurmatni shakllantirish va milliy ongini rivojlantirishda ijobiy natijalar berayotganini ko'rsatdi.

Muhokama jarayonida tadqiqot shuni ko'rsatdiki, matematik masalalar va topshiriqlarga milliy qadriyatlarni qo'shish nafaqat bilimlarni chuqurlashtiradi, balki o'quvchilarning shaxsiy va madaniy rivojlanishiga ham hissa qo'shadi. Masalan, tarixiy shaxslar, xalq an'analari yoki mintaqaviy hayotiy voqealarni matematik kontekstga kiritish orqali o'quvchilar o'z milliy merosini anglaydi va darslarga qiziqish uyg'onadi.

Shuningdek, interaktiv metodlar - guruh ishlari, muammoli masalalar, dramatisatsiya va loyihaviy yondashuvlar - dars jarayonini yanada faol va ijodiy qiladi. Bu esa o'quvchilarning o'zaro hamkorligi, fikr bildirishga tayyorligi va tanqidiy tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Natijalarni tahlil qilganda, matematikani milliy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirish nafaqat ta'lim sifatini oshiradi, balki tarbiyaviy jihatdan ham samarali ekanligi aniqlandi. Shu bois, matematika darslarida milliy qadriyatlarni aks ettirishni doimiy va tizimli tarzda qo'llash tavsiya etiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, matematika darslarida milliy qadriyatlarni aks ettirish o'quv jarayonining samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Milliy meros, xalq an'analari va tarixiy voqealarni matematik masalalar va topshiriqlarga integratsiya qilish o'quvchilarning nafaqat mantiqiy tafakkuri va matematik ko'nikmalarini rivojlantiradi, balki ularning milliy ongini mustahkamlash, madaniy qadriyatlarni qadrlash va vatanparvarlik ruhini shakllantirishga xizmat qiladi.

Eksperimental tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, interaktiv metodlar va milliy qadriyatlar bilan boyitilgan darslar o'quvchilarda darsga qiziqishni oshiradi, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantiradi, shuningdek, tarbiyaviy samaradorlikni kuchaytiradi. Shu sababli, matematikani o'qitishda milliy qadriyatlarni tizimli tarzda qo'llash zamonaviy pedagogik yondashuvlarning ajralmas qismi hisoblanadi.

Umuman olganda, tadqiqot o'quv jarayonida milliy qadriyatlarni aks ettirishning metodik va amaliy jihatlari aniqlab, ularni ta'lim mazmuniga muvaffaqiyatli integratsiya qilish yo'llarini ko'rsatdi. Bu yondashuv nafaqat matematik bilimlarni chuqurlashtirishga, balki o'quvchilarning shaxsiy, tarbiyaviy va madaniy rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mirzayeva Shahlo Abduraxmonovna, Xoshimova Dilobar Kuchkarovna, Norova Dilobar Baxromovna. "Function Limit" // Global Science Review. - 2025. - Vol. 12. - No. 1. - P. 291-300.
2. Mirzayeva Shahlo Abduraxmonovna. "Raqamli baholash vositalari orqali matematika o'qitish sifatini oshirish metodik yondashuvlari" // Global Science Review. - 2025. - Vol. 8. - No. 1. - P. 112-125.
3. Mirzayeva Shahlo. "Matematik hukmning turlari" // Global Science Review. - 2025. - Vol. 10. - No. 1. - P. 207-212.
4. Mirzayeva Shahlo Abduraxmonovna. "Matematik hukm va mulohaza mantig'i, zamonaviy yondashuvlar va qo'llanmalar" // Global Science Review. - 2025. - Vol. 10. - No. 1. - P. 149-156.
5. Mirzayeva Shahlo Abduraxmonovna. "Sun'iy intellektdan foydalanib matematik masalalarni o'qitish metodikasini takomillashtirish yo'llari" // Global Science Review. - 2025. - Vol. 8. - No. 1. - P. 126-133.
6. Mirzayeva Shahlo Abduraxmonovna, Sattarova Barno Alisher qizi. "Sun'iy intellektdan foydalanib matematika masalalarini o'qitish metodikasini takomillashtirish yo'llari" // Global Science Review. - 2025. - Vol. 10. - No. 1. - P. 75-80.
7. Mirzayeva Shahlo Abduraxmonovna. "Matematika darsining turlari". - 2025.
8. Mirzayeva Shahlo Abduraxmonovna. "Teorema va uning turlari". - 2025.

- 
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.